

הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Communities and Synagogues

בס"ד

איחוד בתי הכנסת
והקהילות בישראל
Union of Synagogues and
Communities in Israel

"וְהָיָה מִיָּדֵי זֶדְדְּךָ בְּזֶדְדְּךָ, וּמִיָּדֵי עֲשָׂתְךָ בְּעֲשָׂתְךָ"

(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

מבוסס על לוח דינים ומנהגים בעריכת פרופ' יהודה איזנברג –
הוצאת "היכל שלמה" ו"הארגון העולמי של בתי הכנסת"

תשרי תש"פ

30 בספטמבר 2019 - 29 באוקטובר 2019

המולד: יום ראשון, (29.8.19) שעה 5:50, ועוד 5 חלקים.

קידוש לבנה: מליל חמישי, ד' בתשרי (2.10.19) עד ליל שני, ט"ו בתשרי (14.10.19) שעה 0:12 (12 דקות אחרי חצות)
(נוהגים לברך במוצאי יום כיפור)

תקופת תשרי: ליל שלישי, ט' בתשרי (7.10.19) שעה 21:00

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: ליל שלישי ט' בתשרי (7.10.19) שעה 21:00.

ערב ראש השנה, יום ראשון, כ"ט באלול תשע"ט (29.9.2019)

נוהגים לקום באשמורת הבוקר, ולהרבות בסליחות הנקראות "זכור ברית". אָבֵל רשאי ללכת לבית הכנסת לסליחות. אחרי הסליחות אומרים תחנון, אפילו נמשכה אמירתם עד אור היום. בתפילת שחרית אין אומרים תחנון. אומרים למנצח. אין תוקעים בשופר. אחרי התפילה נוהגים להתיר נדרים ע"י שלושה. מי שאינו מבין לשון הקודש יתיר נדריו בלשון שהוא מבין. אפשר להתיר נדרים עד ערב יום הכיפורים, וגם לאחר מכן. אישה יכול למנות את בעלה להתיר את נדריה: יאמר לדיינים כי הוא מפר גם נדרי אשתו, ויתיר בלשון רבים: "שנדרנו" "נשבענו". נותנים צדקה לעניים. יש נוהגים להשתטח על קברי צדיקים. יש נוהגים לצום עד חצות, ואין צריך לקבל תענית מבעוד יום. גם המשלימים את התענית לא יקראו במנחה "ויחל", לא יעלו הכוהנים לדוכן, ושליח ציבור לא יאמר "או"א ברכנו", אבל היחיד אומר "עננו" במנחה. יש נוהגים להתפלל מנחה גדולה חצי שעה אחר חצות היום. מסתפרים, רוחצים וטובלים לכבוד יום הדין.

זמני הדלקת נרות בערב ראש השנה, יום ראשון כ"ט בחודש אלול תשע"ט (29.9.2019)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות			
19:30	מדריד	17:52	מלבורן	18:21	ניו יורק	19:00	ירושלים	17:51	ירושלים
19:49	מרבייה	17:42	יוהנסבורג	18:11	לוס אנג'לס	19:02	תל אביב	18:08	תל אביב
18:35	טורונטו	18:25	בואנוס איירס	19:05	פריס	19:02	באר שבע	18:09	באר שבע
16:12	ורשה	17:44	מוסקבה	18:14	לונדון	19:01	חיפה	18:00	חיפה
		18:25	רומא	18:53	אמסטרדם	19:01	אילת	17:58	אילת

מדליקים נר של יום טוב. אין מקדימים את ההדלקה כמו בערב שבת, אבל ראוי להדליק לפני שקיעת החמה, כדי לקבל החג מבעוד יום. האשה מברכת לפני ההדלקה - עובר לעשייתך - "להדליק נר של יום טוב" ו"שהחיינו". (ויש שמברכות אחר ההדלקה, ואין אומרות שהחיינו).

א' דראש השנה, יום שני, א' תשרי (30.9.19)

ערבית. אחות קטנה, ברכו. אחרי ברכו אין מפסיקים בדיבור. "ופרוש", וחותם: "הפורש סוכת שלום" וגו'. "תקעו בחודש" (לפי הגר"א אין אומרים "תקעו"). חצי קדיש: "לעילא לעילא מכל ברכתא", במקום "לעילא מן כל ברכתא". וכן בכל עשרת ימי תשובה. (הספרדים אין כופלים בקדיש "לעילא לעילא", ובני עדת תימן אומרים כל השנה "לעילא לעילא"). תפילת שבע של ראש השנה, ומוסיפים: "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים", "המלך הקדוש" במקום "האל הקדוש". בתפילה: "יום תרועה". חותם: "המברך את עמו ישראל בשלום" (הגר"א). בסוף "אלוקי נצור" ובסוף הקדיש אומר בכל עשרת ימי התשובה: "עושה השלום".

הספרדים נוהגים לומר בליל ראש השנה ובליל יום הכיפורים, "לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה" (תהלים כד) לפני קדיש תתקבל. קדיש תתקבל. עלינו, קדיש יתום. מנהג ספרדים ואשכנזים חסידים (אך לא אשכנזים) לומר גם בשבת ויום טוב ברכו-בתרא אחרי קדיש יתום. "לדוד ה' אורי" (לנוהגים לאמרו במעריב). ויש שלא אומרים "לדוד" בליל וביום השבת. בא"י אין נוהגים לקדש על היין בבית הכנסת, ויש המקדשים כמנהג חו"ל. מברכים איש את רעהו "לשנה טובה תכתבו ותחתמו" וכו'.

סדר הקידוש בבית: יק"ז, יין (ברכת הגפן), קידוש (אשר בחר בנו, וחותם: מקדש ישראל ויום הזכרון). זמן ("שהחיינו"). פרוסת "המוציא" טובל בדבש, ונוהגים לאכול תפוח מתוק בדבש: מברך "בורא פרי העץ", טועם, ואומר "יהי"ר שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". אמרו חז"ל: "סימנא מילתא", הילכך יהא רגיל לאכול פירות וירקות ששמים מורה על ברכה, ואומר לכל מין "יהי רצון" לפי שמו או עניינו. נמנעים מלאכול דברים מרים וחמוצים, ואין אוכלים אגוזים (אגוז בגימטריא "חט"). יש הנזהרים מלאכול ענבים בראש השנה (הגר"א), וראוי לא לאכול בשר שמן ודברים הגורמים לטומאה. מנהג יפה ללמוד משניות מסכת ראש השנה. שיר המעלות, ברכת המזון. ראוי לברך על הכוס. "יעלה ויבוא". הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה. מגדול, עושה השלום במרומיו.

שחרית. משכימים לבית הכנסת. ברכות השחר, קרבנות, שיר היחוד, שיר הכבוד, שיר של יום: למנצח על הגתית" (תהילים פא). אין אומרים לפני פרשת התמיד "יהי"ר שתרחם עלינו ותמחול לנו" ואין אומרים אחריה "ובראשי חדשיכם". ברוב בתי הכנסת אומרים שיר של יום ושיר היחוד בסוף התפילה, או לפני קריאת התורה.

העובר לפני התיבה בפסוקי דזמרה מסיים "הנורא בנוראותיך", ושליח ציבור מתחיל: "המלך", "שוכן עד" וכו' והקהל אומר אתו בלחש. בכל עשרת ימי התשובה נוהגים לומר בשחרית קודם "ברכו" "שיר המעלות ממעמקים". ברכת "יוצר אור" יאמר הקהל עם הש"ץ (אין עונים "אמן" אחרי "ובורא את הכל", מפני שאינה סיום הברכה). בבתי כנסת רבים אין אומרים פיוטי יוצר (הגר"א), אבל אומרים חלק מפיוטי הקדושה בחזרת

הש"ץ. מתחילים את הקדושה כרגיל: "נקדישך" או "נקדש". "ברכת כהנים": אם יש לפחות שני כהנים או יותר, אחד מהקהל מכריז "כהנים". הכהנים פותחים ב"ברוך אתה" וכו'. אם אין כהן, אומר החזן "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו" וכו'. בחזרת הש"ץ, הקהל אומר בקול פסוקי "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים". פותחים הארון ואומרים "אבינו מלכנו". קדיש תתקבל, "אין כמוך", "אב הרחמים". מנהג החסידים בשבתות ובמועדים, להקדים לתפילת שחרית את שיר של יום ואת "לדוד ה' אורי וישעי". והפרושים בירושלים לא נהגו כן.

פתחת הארון: "ויהי בנסוע הארון", 3 פעמים י"ג מדות ותפילת רבש"ע, ושלוש פעמים "ואני תפילתי". אומרים "ברוך שמייה". מוציאים שני ספרי תורה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא" וכו'. בספר ראשון קורא לחמשה אנשים לפי הסדר: כהן, לוי ושלושה מישראל בפרשת וירא (בראשית כא, א): "וה' פקד את שרה" עד "ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים". מוסיפים בברכת "מי שברך" לעולים בתורה: "ויכתבה ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין", או "ויכתבם ויחתמם..". או "ויכתבה ויחתמה...". בסוף הקריאה בספר ראשון מניחים לידו ספר שני ואומרים חצי קדיש. מגביהים וגוללים ספר ראשון. בספר השני קוראים למפטייר בפרשת פינחס (במדבר כט, א): "ובחדש השביעי". מגביהים וגוללים, ומפטיירים בשמואל א, א: "ויהי איש אחד" עד "וירם קרן משיחו" (ב, י). ברכות הפטרה. בכל שבתות השנה והמועדים אומרים תפילה לשלום המדינה ולשלום חיילי צה"ל.

תקיעת שופר. לפני התקיעות אומרים שבע פעמים מזמור "למנצח לבני קורח", והפסוקים: מן המיצר, קולי שמעת, ראש דברך, ערוב עבדך, שש אנכי, טוב טעם, נדבות פי (ראשי תיבות: קרע שטן). התוקע מברך "לשמוע קול שופר" ו"שהחיינו", ואין מפסיקים ב"ברוך הוא וברוך שמו". התוקע והציבור מתכוונים לקיים את מצוות הברכות והתקיעות. אם דיבר דברים שאינם מעניין התקיעות או התפילה: בין ברכות לתקיעות, חוזר ומברך. מתחילת התקיעות ועד סופן, אינו צריך לחזור ולברך.

סדר התקיעות

ספרדים ואשכנזים חסידים: תקיעות דמיושב – 30; בתפילת לחש – 30; בחזרת הש"ץ – 30; לפני קדיש תתקבל – 10;

אשכנזים: תקיעות דמיושב – 30; בחזרת הש"ץ – 30; אחרי קדיש תתקבל – 30; בסוף התפילה – 10.

בסוף תקיעות דמיושב אומר הש"ץ והקהל אחריו הפסוקים: "אשרי העם יודעי תרועה", "בשמך יגילון כל היום", "כי תפארת", "אשרי", "יהללו", "לדוד מזמור". יש נוהגים לומר ב"ה" "מזמור לדוד" (מטה אפרים והאדר"ת), ומחזירים ספרי התורה לארון הקודש.

מוסף. ראוי להתחיל מוסף לפני זמן מנחה גדולה, שהוא שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר תפילת "הנני", חצי קדיש. בתפילת "ומפני חטאינו" יש לומר "ואת מוספי יום הזכרון". ספרדים ואשכנזים חסידים תוקעים גם בתפילת לחש. ב"עלינו" שבחזרת הש"ץ, כורעים כשהש"ץ אומר: "ואנחנו כורעים", והקהל אומר בלחש: "ואנחנו כורעים". "היה עם פיפיות". "אוחילה לא-ל". בסוף מלכויות זיכרונות ושפורות תוקעים פעם אחת: תשר"ת, תש"ת, תר"ת, סה"כ 10 קולות בכל פעם. אם יש כהנים – אומרים "ותערב". מסיימים "שאותך לבדך ביראה נעבוד", או "המחזיר שכינתו לציון".

מנחה. אשרי ובא לציון. חצי קדיש, שמונה עשרה כמו בשחרית, אבינו מלכנו, קדיש תתקבל, עלינו, לדוד ה' אורי (אם נוהגים לאומרו במנחה).

תשליך. אחרי מנחה, לפני השקיעה, נוהגים ללכת לים או למקור מים ואומרים פסוקים: "מי א-ל כמוך" עד "ותשליך במצולות ים כל חטאתם". סדר זה נקרא "תשליך" ויש שמהדרים לאומרו במקום שיש שם דגים. מוסיפים מזמורי תהלים ותפילות מעניני היום. ביצים שנולדו וחלב שנחלב ביום א' של ראש השנה, אסורים באכילה עד מוצאי יום ב' של ראש השנה. אין להכין אוכל מיום א' ליום ב' של ראש השנה.

ב' דראש השנה, יום שלישי, ב' תשרי (1.10.19)

ערבית. כמו בלילה ראשון. מתחילים בהכנות לחג אחרי צאת הכוכבים. בקידוש מברכים "שהחיינו". ואם יש בגד או פרי חדש - מכוון גם עליהם. קידוש לפי סדר יק"ז. אוכלים מאכלים לסימן טוב כמו בלילה ראשון.

שחרית. כאתמול. שיר היחוד ושיר הכבוד, שיר של יום: תהלים פ"א, ברוב בתי הכנסת הפיוט "לא-ל עורך דין" נדחה לתפילת מוסף. "אבינו מלכנו". מוציאים שני ספרי תורה, י"ג מדות ותפילת רבש"ע וכו'. בספר אחד קוראים חמשה אנשים בפרשת וירא, פרשת העקידה, חצי קדיש. בספר שני קוראים במפטייר בפרשת פנחס (במדבר כט, א) "ובחדש השביעי". מגביהים וגוללים ומפטיירים בירמיהו פרק לא, ב: "כה אמר ה' מצא חן במדבר" עד יט: "רחם ארחמנו נאם ה'". סדר התקיעות - כיום א' של ראש השנה. התוקע מברך "שהחיינו" על בגד חדש.

מוסף. כאתמול. ראוי להתחיל מוסף לפני שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר תפילת "הנני", חצי קדיש, בתפילה אומר "ואת מוספי יום הזיכרון". בחזרת הש"ץ אומר עד "מחיה המתים" ומתחילים בפיוט "לא-ל עורך דין", "ונתנה תוקף".

מנחה. אומרים "אבינו מלכנו".

מוציא יום טוב (ליל ד): ערבית, "אתה חוננתנו", "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט". ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" אם לא אמרוהו במנחה. הבדלה, ברכת הגפן ו"המבדיל". יש האומרים בעשרת ימי תשובה בברכת המזון "הרחמן הוא יחדש עלינו וכו'". ראוי לכל אדם לפשפש במעשיו בעשרת ימי תשובה ולהחמיר במה שהקל במשך השנה.

צום גדליה יום רביעי, ג' תשרי (2.10.19)

תענית. (בלשון הכתוב: "צום השביעי"). אם התנה קודם השינה, רשאי לאכול לפני עלות השחר (5:03 בירושלים). משכימים לסליחות עד יום הכיפורים. בשחרית אומר הש"ץ "עננו" בברכה מיוחדת בין ברכת "גואל" ל"רופא". עדת בני תימן נוהגים לומר "עננו" בכל צום גם בתפילת ערבית, אעפ"י שאוכלים ושותים כל הלילה.

מוסיפים "אבינו מלכנו" בשחרית ובמנחה בכל עשרת ימי תשובה, חוץ משבת וערב שבת במנחה. גם היחיד אומר בתפילתו "אבינו מלכנו".

תחנון והוצאת הספר: י"ג מדות ותפילת "ריבונו של עולם" של ראש השנה, קוראים שלושה בפרשת כי-תשא "ויחל". ומי שאינו מתענה אינו עולה לתורה בשחרית ובמנחה, והואי שלא יקרא בתורה. חצי קדיש, אשרי, למנצח, ובא לציון, קדיש תתקבל, עלינו, שיר של יום, "אין כאלוקינו" ופטום הקטורת. (חסידים אומרים "עלינו" אחרי שיר של יום ו"אין כאלוקינו") קדיש דרבנן. לדוד ה' אורי (ויש שמחליפים הסדר: "לדוד" אחרי שיר של יום).

מנחה. יש מתענים שנוהגים להתעטף בטלית ולהניח תפילין במנחה של תענית צבור. אשרי, חצי קדיש, "ויחל" כמו בשחרית. השלישי הוא המפטייר. מפטיירים בישיעהו נה, ו"דרשו ה' בהמצאו" עד נו, ח: "אקבץ עליו לנקבציו". בברכת הפטרה מסיים ב"מגן דוד". לפני שמונה עשרה: חצי קדיש. בשמונה עשרה אומר היחיד המתענה "עננו" בברכת "שומע תפילה". הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת "גואל" ל"רפאנו, ברכת כהנים. כהן שאינו מתענה אינו עולה לדוכן אם יש כהן אחר. במנחה גדולה אין נושאים כפיים, והש"ץ אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה". לכן ראוי להתפלל אחר פלג המנחה, (שעה ורבע לפני שקיעה), ולשאת כפיים. "שים שלום" (במקום "שלום רב"), "אבינו מלכנו", תחנון, "עלינו". סוף הצום 18 דקות אחרי השקיעה בירושלים בשעה 18:29.

יום חמישי, ד' בתשרי (3.10.2019): סליחות עשרת ימי תשובה. בשחרית "אבינו מלכנו", תחנון, חצי קדיש, קריאת התורה, "אשרי", "למנצח", "ובא לציון" קדיש תתקבל, "עלינו" שיר של יום, "אין כאלוקינו" קדיש דרבנן, "לדוד ה' אורי". יש נוהגים שלא לסדר נישואין בימים אלה שלא לערב שמחה באימת הדין (טעמי המנהגים). משתטחים על קברות צדיקים ומתפללים להקב"ה בזכותם לסליחה ומחילה. יש שמתענים בעשרת ימי תשובה ואין משלימים.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ה' בתשרי תש"פ (4.10.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19:22	מדריד	17:57	מלבורן	18:13	ניו יורק	18:55	ירושלים	17:45	ירושלים
19:41	מרבדיה	17:44	יוהנסבורג	18:04	לוס אנג'לס	18:57	תל אביב	18:01	תל אביב
18:26	טורונטו	18:29	בואנוס איירס	18:55	פריס	18:57	באר שבע	18:03	באר שבע
16:01	ורשה	17:31	מוסקבה	18:03	לונדון	18:56	חיפה	17:54	חיפה
		18:17	רומא	18:41	אמסטרדם	18:56	אילת	17:52	אילת

שבת שובה, פרשת וילך, ו' תשרי (5.10.19)

הדלקת נר שבת בזמנו. הברכה: "להדליק נר של שבת". אישה מברכת אחר ההדלקה, ומקבלת שבת בהדלקה. לכן ראוי שתתפלל מנחה תחילה. ספרדים וחסידים אומרים "שיר השירים" ומזמור "הודו... גאולי..." (תהלים קז) לפני קבלת שבת. "לכו נרננה", "לכה דודי", "מזמור שיר ליום השבת". חסידים אומרים "כגוואג" לפני "ברכו".

ערבית. "ופרוש", "ושמרו". הנהגים כג"א אין אומרים "ושמרו". תפילה של שבת, ואומר "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "וכתוב", "בספר חיים". הקהל אומר עם הש"ץ "ויכולו". ברכת מעין שבע. ב"מגן אבות" אומר "המלך הקדוש". נוהגים שאחרי שהקהל אומר "מגן אבות" הש"ץ חוזר ואומר בקול רם (עין מ"ב, רסח, כב). (עדת בני תימן אומרים בכל שבתות השנה המלך הקדוש). "אלוקינו ואלוקי אבותינו רצה במנוחתנו", קדיש תתקבל (עושה השלום), "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים כן), אדון עולם.

שחרית. כמו בכל שבת, עם הוספות עשרת ימי תשובה. קוראים לשבעה אנשים בפרשת וילך. אין קטן עולה למפטיר. ההפטרה בהושע יד, ב"שובה ישראל" עד סוף הספר, ומוסיפים מיואל ב, טו "תקעו שופר בציון" עד סוף הפרק "ולא יבושו עמי לעולם". "יקום פורקן", "אב הרחמים", "אשרי", "יהללו", חצי קדיש, מוסף. קידוש.

מנחה. קוראים לשלושה בפרשת האזינו. בתפילה: "שים שלום", "צדקתך צדק", קדיש תתקבל, "עלינו". אין אומרים פרקי אבות ו"ברכי נפשי". הרב דורש בהלכות תשובה.

מוצאי שבת, ז' בתשרי: מאחרים תפילת ערבית עד חצי שעה אחרי השקיעה, להוסיף מחול על הקודש. בהרבה בתי כנסיות שרים לפני תפילת מעריב כדי ללוות את שבת המלכה בשמחה ושיר. יש נוהגים לשיר "למנצח בנגינות מזמור שיר" (תהלים 150) ואשכנזים מוסיפים מזמור "לדוד ברוך ה' צורי" (תהלים קמד). ו"א עוד "אשרי תמימי דרך" ופרקי שיר המעלות, כל מקום כמנהגו.

ערבית. "והוא רחום", ברכו. חצי קדיש. בתפילה: "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "אתה חוננתנו". "המלך המשפט". אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם", "ואתה קדוש". קדיש תתקבל, "ויתן לך" (יש האומרים "ויתן לך" בבית). עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" לפי המנהג. **הבדלה:** הגפן, בשמים, נר, המבדיל. קידוש לבנה כהג"א, לפי הרמ"א אין לומר קידוש לבנה עד מוצאי יום הכיפורים.

יום א'ב', ז'ח' תשרי (6.7.10.2019): הוספות עשרות ימי תשובה כאמור.

ערב יום הכיפורים, יום שלישי, ט' תשרי (8.10.19)

"כפרות" באשמורת הבוקר (כל עשרת ימי תשובה הם זמן כפרות). יש שנהגו לתת לעניים את תמורת הכפרות, ויש שנהגו לעשות כפרות על כסף המיועד לצדקה. סליחות בקצרה. בשחרית אין אומרים "מזמור לתודה", לא אבינו מלכנו, לא תחנון ולא למנצח. מצווה להרבות בסעודה, ואסור להתענות אפילו תענית חלום, ואפילו עד הסעודה המפסקת אסור. מצווה לטבול במקווה לכבוד יום הדין ואפילו צעירים שהם בני מצווה ראוי להם לטבול.

מנחה. מקדימים להתפלל מנחה כדי להספיק לאכול אחריה סעודה מפסקת. בסוף תפילת שמונה עשרה בלחש, לפני "אלוקי נצור", אומר היחיד "יהיו לרצון", וידיו ו"על חטא". בחזרת הש"ץ אין וידיו ו"על חטא". אין אומרים "אבינו מלכנו".

מסיימים את הסעודה מבעוד יום, לפני זמן הדלקת הנרות, כדי להוסיף מחול על הקודש. לפני ברכת המזון אומרים "שיר המעלות" ולא "על נהרות בבל". הקדים לגמור הסעודה, יכול להתנות במפורש שיאכל עד זמן הצום. פורסים מפות על השולחנות ומדליקים נרות שיבערו 24 שעות. נוהגים שכל נשוי מדליק נר חיים בשבילו, ונר נשמה להורים ולקרובים. מדליקים נרות של יום כיפור, ומברכים "להדליק נר של יום הכיפורים" ו"שהחיינו". איש או אישה המתפללים בבית הכנסת, לא יברכו "שהחיינו" בהדלקה כי אם בבית הכנסת עם הציבור. מברכים את הבנים והבנות באריכות ימים, ושקיימו תורה ומצוות. מפייסים איש את רעהו ומברכים בחתימה טובה. אל יהא אדם סרבן להתפייס, וימחל לחברו המבקש מחילה. החייב לחברו ממון, יקבל בלבו לשלם לו, שלא יעכב התשובה. אנשי ירושלים נוהגים ללבוש בגדים לבנים ולהתעטף בטלית בבית. חולצים את הנעלים, והולכים לבית הכנסת. השקיעה בשעה 18:19 בישראל. מוסיפים מחול על הקודש. תחילת הצום בירושלים 17:39.

זמני הדלקת נרות בערב יום הכיפורים, יום שלישי ט' בתשרי תש"פ (8.10.2019)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת הצום בישראל		הדלקת נרות	
19:16	מדריד	19:01	מלבורן	18:07	ניו יורק	18:50	ירושלים	17:40	ירושלים
19:36	מרבדיה	17:46	יוהנסבורג	17:59	לוס אנג'לס	18:52	תל אביב	17:59	תל אביב
18:18	טורונטו	18:32	בואנוס איירס	18:47	פריס	18:52	באר שבע	17:58	באר שבע
15:52	ורשה	17:20	מוסקבה	17:54	לונדון	18:51	חיפה	17:48	חיפה
		18:10	רומא	18:32	אמסטרדם	18:52	אילת	17:48	אילת

יום הכפורים, יום רביעי, י' תשרי (9.10.2019)

כל נדרי - מתעטפים בטלית מבעוד יום. "תפילה זכה". יש להקדים "כל נדרי" לפני שקיעת החמה. מוציאים שני ספרי תורה ומוסרים אותם לשני זקנים או חשובי הקהל, והם עוברים את הש"ץ, ואומרים "על דעת המקום" שלוש פעמים. הש"ץ אומר "כל נדרי" שלוש פעמים בניגון המקובל, והקהל אומר בלחש. ואומר: "מיום כפורים שעבר עד יום כפורים זה, ומיום כפורים זה עד יום כפורים הבא עלינו לטובה". בכל פעם משלוש פעמים של "כל נדרי", ובפסוקי "ונסלח", מגביה הש"ץ את קולו. הש"ץ מברך בקול רם "שהחיינו", והקהל אומר עמו בלחש ומסיים לפניו כדי שיוכל לענות אמן. הרב או גדול שבקהל אומר דברי התעוררות לתשובה.

ערבית. ברכו. בקריאת שמע אומרים יחד עם הש"ץ בקול רם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", וכן בקריאת שמע של שחרית. "ופרוש", "כי ביום הזה יכפר". לדעת הגר"א אין אומרים "כי ביום". חצי קדיש, תפילת יום הכיפורים.

פותחים הארון והש"ץ מתחיל "אלוקינו ואלוקי אבותינו יעלה תחנונינו", פיוטים, סליחות, וידיו ו"על חטא". יש אומרים "לדוד מזמור". קדיש תתקבל. "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים במערב). "אדון עולם", 4 פרקים ראשונים של תהלים, שיר היחוד ושיר הכבוד. יש אומרים את "שיר היחוד" בציבור פסוק בפסוק. יש נוהגים להיות ערים כל הלילה בבית הכנסת בלימוד התורה ואמירת תהלים. אם הדבר יקשה עליו להתענות ולהתפלל, אל יעשה כן.

שחרית. נטילת ידיים בשחרית ואחרי עשיית צרכים רק עד קשרי האצבעות. עיניים מותר לרחוץ רק בכדי להעביר לכלוך. משכימים לבית הכנסת. שיר היחוד, שיר הכבוד. שיר של יום: "לדוד משכיל" (תהלים ל"ב), פסוקי דזמרה. "המלך" עד "ובמקהלות" אומר הקהל יחד עם הש"ץ, כמו

בראש השנה. ברכת יוצר, כמו בראש השנה, "המאיר לארץ". בקריאת שמע, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. תפילת לחש. חזרת הש"ץ, פיוטים כמנהג. קדושת נעריץ ונקדישך (או "כתר"), ברכת כהנים. "אבינו מלכנו". קדיש תתקבל, פסוקי "אין כמוך". מוציאים שני ספרי תורה, י"ג מדות ותפילת "רבנו של עולם", "שמע ישראל", "קדוש ונורא", "גדלו". באחד קוראים בפרשת אחרי מות (ויקרא ט"ז) מתחילה עד "ועש כאשר צוה ה' את משה" ומעלים שבעה קרואים. חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס (במדבר כ"ט, ז') "ובעשור לחודש השביעי" עד "ומנחתה ונסכיהם". ומפטירים בישיעה נ"ז, י"ד "ואמר סולו סולו" עד סוף פרק נ"ח "כי פי ה' דיבר".

הזכרת נשמות. נוהגים להזכיר נשמות חללי השואה וצה"ל. הציבור אומרים "א-ל מלא רחמים", וביחידות "יזכור". "אב הרחמים", "אשרי", "יהללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש.

מוסף. ראוי להתפלל לפני שעברו 6.5 שעות של היום. הש"ץ אומר "הנני", חצי קדיש. בחזרת הש"ץ כשאומר "עלינו", ובסדר העבודה ב"הכהנים" - כורעים ומשתחיים ונופלים על פניהם. סליחות, וידוי ו"על חטא", "ותערב", ברכת כהנים, קדיש תתקבל. אין אומרים "אין כאלוקינו". שיר של יום (אם לא אמרוהו בהשכמה).

רבים ממתפללי נוסח אשכנז מעדיפים את סדר העבודה של נוסח ספרד "אתה כוננת", שנכתב בלשון המשנה. **מנחה.** אין אומרים "אשרי" ו"ובא לציון". מוציאים ספר תורה וקוראים לשלושה בפרשת עריות (ויקרא יח, א) עד סופה, והשלישי מפטיר. אין אומרים חצי קדיש אחרי קריאת התורה. מפטירים בספר יונה, ומוסיפים שלושה פסוקים שבסוף מיכה "מי א-ל כמוך" עד הסוף. בברכת ההפטרה מסיים "מגן דוד", "יהללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש, תפילה בלחש. בחזרת הש"ץ, לפני "זכור לנו ברית אבות", אומר הסליחה "א-ל נא רפא". אין הכהנים עולים לדוכן, והש"ץ אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה", "שים שלום", "אבינו מלכנו", קדיש תתקבל. **נעילה.** זמנה כשהחמה בראש האילנות. אשרי ובה לציון, חצי קדיש. במקום "כתבנו" ו"כתוב", ו"נכתב", אומר: "חתמנו", "וחתום", "ונחתם". פותחים הארון מחזרת הש"ץ ועד אחרי קדיש תתקבל. אומרים 7 פעמים י"ג מדות בפיוטים: ומי יעמוד, מרובים צרכי עמך, ידך פשוט, זכור ברית אברהם, ה' ה', רחם נא. אלוקינו ואלוקי אבותינו סלח לנו. ברכת כהנים עד 13 דקות אחרי שקיעה. מנהג הספרדים לומר את הסליחות אחרי חזרת הש"ץ, ואף אשכנזים רשאים לנהוג כך אם הזמן קצר. "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה" - אומר אפילו בלילה. אבינו מלכנו: "חתמנו" במקום "כתבנו". "שמע ישראל" פעם אחת, "ברוך שם כבוד" 3 פעמים. "ה' הוא האלוקים" 7 פעמים. קדיש תתקבל. 21 דקות אחרי השקיעה (השקיעה בירושלים 18.40) נוהגים אנשי א"י לתקוע תקיעה אחת, ויש תוקעים תשר"ת. אומרים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". **סוף הצום בירושלים 18:51.** במקומות אחרים בארץ ההבדל הוא עד 3 דקות. הרוצה לחשב במדויק, יוסיף 32 לזמן השקיעה במקומו.

מוציא יום הכיפורים. י"א תשרי

ערבית של חול, "אתה חוננתנו". אין אומרים "ויהי נועם" ו"אתה קדוש". קדיש תתקבל. עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא. "לדוד ה' אורי", **קידוש לבנה.** הבדלה: יין, נר, הבדלה. ברכת "מאורי האש" מברך על נר ששבת: **שדלק מערב יום כיפור,** או שהדליק ממנו. מי שלא בירך בבוקר "שעה לי כל צרכי" - מברך כשנועל געליו. נוהגים להתחיל מיד בבנין הסוכה. חסידים וספרדים אומרים "שיר למעלות אשא עיני" לפני "עלינו".

יום חמישי, י"א תשרי (10.10.19)

נוהגים להשכים לבית הכנסת. עד אחרי אסרו חג אין אומרים תחנון, ולא "יהי רצון" שאחר קריאת התורה. יש נוהגים שלא לומר תחנון עד אחרי ראש חודש מרחשוון. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין מתענים, מלבד חתן ביום חופתו.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"ב בתשרי תש"פ (11.10.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19:11	מדריד	19:03	מלבורן	18:02	ניו יורק	18:47	ירושלים	17:36	ירושלים
19:31	מרבייה	17:48	יוהנסבורג	17:55	לוס אנג'לס	18:48	תל אביב	17:53	תל אביב
18:13	טורונטו	18:35	בואנוס איירס	18:40	פריס	18:49	באר שבע	17:54	באר שבע
15:45	ורשה	17:13	מוסקבה	17:47	לונדון	18:47	חיפה	17:45	חיפה
		18:05	רומא	18:25	אמסטרדם	18:49	אילת	17:44	אילת

שבת פרשת האזינו, י"ג תשרי (12.10.19)

קוראים לשבעה אנשים לפי סימן ההפסקות: **הזינו לך:** (האזינו, זכור, ירכיבהו, וירא, לו חכמו, כי אשא) והשביעי מן "ויבוא משה" עד סוף הפרשה (אפשר לחלק רק את העלייה לשביעי לשני קרואים) ומפטירים "וידבר דוד" (שמואל ב' כל פרק כ"ב). אין אומרים "אב הרחמים". **במנחה:** קוראים שלושה בפרשת **וזאת הברכה.** אין אומרים "צדקתך צדק" ולא "ברכי נפשי". **ערבית:** אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם", ואתה קדוש".

ערב סוכות, יום א', י"ד תשרי (13.10.19)

יש האומרים "למנצח... יענך", ויש שאין אומרים (היעב"ץ). מסתפרים, רוחצים וטובלים לכבוד החג. יש מחמירים שלא לאכול פת אחרי חצות היום. אחרי השעה התשיעית (15:00 בערך) אסור לאכול מזונות, כדי שתאכל סעודת יום טוב לתאבון. סעודת נישואין בערב יום טוב, נוהגים להקדימה לפני חצות. בבניית הסוכה יש להקפיד שהדפנות לא יתנופפו ברוח. את הסכך יש לרכוש מבעליו, ואין להשתמש בסכך שנקטף ללא רשות הבעלים. אוגדים את ארבעת המינים בסדר זה: אורך הלולב לפחות 32 ס"מ. מניח את הלולב כאשר שדרתו למעלה, 3 הדסים מימין הלולב ושתי ערבות משמאלו. צריך שיהיה הלולב גבוה מהדסים לפחות טפח - 8 ס"מ מהדסים קצת גבוהים מן הערבות.

זמני הדלקת נרות ביום ראשון, ערב חג הסוכות, י"ד בחודש תשרי תש"פ (13.10.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת החג בישראל		הדלקת נרות	
19:08	מדריד	19:05	מלבורן	17:59	ניו יורק	18:44	ירושלים	17:34	ירושלים
19:29	מרבייה	17:49	יוהנסבורג	17:52	לוס אנג'לס	18:46	תל אביב	17:50	תל אביב
18:10	טורונטו	18:36	בואנוס איירס	18:36	פריס	18:46	באר שבע	17:52	באר שבע
15:40	ורשה	17:08	מוסקבה	17:43	לונדון	18:45	חיפה	17:42	חיפה
		18:02	רומא	18:20	אמסטרדם	18:46	אילת	17:42	אילת

א' דסוכות, יום ב', ט"ו תשרי (14.10.19)

בהדלקת הנר האישה מברכת לפני ההדלקה (ויש חולקים): "להדליק של יום טוב" וברכת "שהחיינו" (ויש שאינן מברכות "שהחיינו" בהדלקה). המדליקות את הנר בליל יום טוב לפני קידוש, כינו פתילות ונר מבעוד יום, ויזהרו להעביר אש מנר דולק.

ערבית. "ופרוש", "וידבר משה", למנהג הגר"א אין אומרים "וידבר". תפילת יום טוב. קדיש תתקבל, עלינו, קדיש יתום, לדוד ה' אורי (לנוהגים כן). "אדון עולם" או "גדל".

כשנכנס לסוכה אומר האושפיזין. בקידוש: ברכת הגפן, "אשר בחר בנו מכל עם", "לישב בסוכה". ברכת "שהחיינו" (גם אם ברך בהדלקת הנר) וסימנו: "יקס"ז" (יין, קידוש, סוכה, זמן). בברכת "לישב בסוכה" יש לכוון שציוונו ה' לישב בסוכה כדי לזכור את ענני הכבוד שהקיפו את אבותינו ארבעים שנה במדבר בצאתם ממצרים. המסובים היוצאים בקידוש מפי אחר, יוצאים גם בברכת "לישב בסוכה" אם כווננו לצאת. אכילת כזית בסוכה בסעודת לילה ראשון היא חובה מן התורה (כמו מצה בליל א' של פסח), ואפילו ירדו גשמים חייב להמתין שעה או שעתיים שמא יפסקו (ובלבד שלא יצטרע מרעב), כדי שיוכל לברך "לישב בסוכה". אם אינו יכול לחכות, או שלא פסק הגשם, יאכל כזית בסוכה מבלי לברך "לישב בסוכה", ויאכל סעודתו בבית. בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא". "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב", ו"הרחמן הוא יקים לנו סוכת דוד הנופלת". "הרחמן" האחרון אומר כל שבעת ימי החג. מצוות עשה לגור בסוכה. "תשבו – כעין תדורו". לא יישן מחוץ לסוכה, אלא אם כן אינו יכול להירדם בה. כל 7 ימי החג עושה סוכתו קבע וביתו ארעי. מותר לאכול אכילת עראי מחוץ לסוכה, ויש מחמירים שלא לשתות ולא לאכול מחוץ לסוכה אפילו אכילת ארעיף אבל אין מברכין על אכילת עראי "לישב בסוכה". יש נוהגים לברך "לישב בסוכה" על אכילת מזונות כביצה או רביעית יין.

שחרית. תפילת יום טוב. נוטלים לולב בימין ואתרוג כשהוא מהופך - העוקץ למעלה. מברכים "אשר קדשנו... על נטילת לולב", הופכים את האתרוג שיהא הפיטם למעלה, ומברכים "שהחיינו". מחזיקים אתרוג והלולב מחוברים, בלא דבר חוצץ ביניהם, מנענעים בעמידה, כאשר העומד פניו למזרח. מנהג אשכנז: מזרח, דרום, מערב, צפון, מעלה, מטה. מנהג חסידים כנוסח האר"י: דרום, צפון, מזרח, מעלה, מטה, מערב. אסור לאכול לפני נטילת לולב. המהדרים מברכים על הלולב בסוכה, לפני שהולכים לבית הכנסת. אין ליטול לולב בזמן חזרת הש"ץ. הלל שלם. נענועים בהלל.

הושענות. ספרדים ואשכנזים חסידים נוהגים לומר הושענות אחרי הלל (לפני קדיש), ויש הנוהגים לומר הושענות אחרי מוסף. אחרי שהביאו ספר תורה לבימה מחזיק בידו הלולב והאתרוג, מקיף הבימה ואומר "הושענא", "למען אמיתך", "כהושעת". קדיש תתקבל, "אין כמוך", "אב הרחמים". מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מדות, "רבנו של עולם" של שלוש רגלים. באחד קוראים לחמישה בפרשת אמור (ויקרא כב, כו): "שור או כשב" עד (סוף כג) "אל בני ישראל". (ביום טוב נוהגים שלא להוסיף על חמשה עולים לתורה). חצי קדיש, בספר שני קוראים למפטיר בפרשת פנחס (במדבר כט, יב) "ובחמשה עשר" עד "מנחתה ונסכה". מפטירים בזכריה (יד) "הנה יום בא". ברכות המפטיר, "י-ה א-לי", "אשרי", "לדוד מזמור", "ובנוחה יאמר", חצי קדיש.

מוסף. של יום טוב. קדושת "נעריצך" (או "כתר"), "אדיר אדירנו", "ותערב", ברכת כהנים, "שים שלום". "הושענא למען אמיתך" (אם לא אמרו בשחרית). קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: למנצח בניגונות (תהלים עו), לדוד ה' אורי, "אדון עולם", שיר היחוד ושיר הכבוד (יש אומרים שיר היחוד ושיר הכבוד לפני התפילה). קידוש של יום טוב.

מנחה. "אשרי" "ובא לציון", חצי קדיש. תפילה של יום טוב. שלום רב. (מנהג ספרדים ואשכנזים חסידים: שים שלום).

א' חול המועד, יום ג', ט"ז תשרי (15.10.19) מוצאי יום טוב (יום טוב שני בחוץ לארץ).

ערבית. בשמונה עשרה "אתה חוננתנו", "יעלה ויבוא". קדיש תתקבל.

הבדלה של מוצאי יום טוב בסוכה, ומברכים: יין, הבדלה, לישב בסוכה. יש שאין מברכים לישב בסוכה על שתיית יין הבדלה שאינה קביעות, אלא מברך אחר כך על אכילת מזונות. ויש לכוון בברכה לפטור ישיבת סוכה כל הלילה. בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא", הרחמן הוא יקים לנו. בבתי כנסיות רבים בארץ ישראל נוהגים בכל לילי חול המועד לומר בצבור כל ט"ו שירי המעלות פסוק בפסוק בשירה ובזמרה, זכר לשמחת בית השואבה שהיתה בבית המקדש.

שחרית: אין מניחים תפילין בחול המועד. תפילה של חול. בשמונה עשרה אומר "יעלה ויבוא". נטילת לולב בלי "שהחיינו". הלל שלם. נענועים כאתמול. הושענא: "אבן שתייה", "כהושעת". קדיש תתקבל, מוציאים ספר תורה וקוראים לארבעה עולים ארבע פעמים: "וביום השני" בפרשת פנחס. חצי קדיש, "היללו", אשרי ובא לציון, חצי קדיש.

מוסף של יום טוב, "וביום השני". קדושה של חול. האומרים "כתר" מתחילים בכתר וממשיכים בשל חול. הושענא (לאלה שלא אמרו בשחרית): "אבן שתייה". קדיש תתקבל, "עלינו", שיר של יום: (תהלים כ") מזמור לדוד. אין כאלוקינו. לדוד ה' אורי. אדון עולם. קריאת התורה בחו"ל כמו ביום א' של סוכות. הפטרה: מלכים א ח, ב-כא.

ב' חול המועד, יום ד', י"ז תשרי (16.10.19)

שחרית: תפילה כיום א' חול המועד, הושענא "אערוך שועי", וקוראים לארבעה אנשים "וביום השלישי", וכן במוסף "וביום השלישי". שיר של יום: "מזמור לאסף" (תהלים נ).

(קריאת התורה בחו"ל: לכה "וביום השני"; ללוי "וביום השלישי"; לישראל "וביום הרביעי"; לרביעי "וביום השני וביום השלישי"; בתפילת מוסף, "וביום השני... "וביום השלישי").

ג' דחול המועד, יום ה', י"ח תשרי (17.10.19)

שחרית: תפילה כיום א' של חול המועד, הושענא "אם אני חומה". וקוראים ל-4 אנשים "וביום הרביעי" 4 פעמים, וכן במוסף "וביום הרביעי". שיר של יום: חציו השני של תהלים צד.

(קריאת התורה בחו"ל: לכה "וביום השלישי"; ללוי "וביום הרביעי"; לישראל "וביום החמישי"; לרביעי "וביום השלישי... וביום הרביעי"; בתפילת מוסף: "וביום השלישי... "וביום הרביעי").

ד' חול המועד, יום ו', י"ט תשרי (18.10.19)

תפילה כיום א' בחול המועד. הושענא "אל למושעות", וקוראים ל-4 "וביום החמישי" 4 פעמים, וכן במוסף "וביום החמישי". שיר של יום: חציו השני של תהלים צד – חציו הראשון (א-טו).

(בחול"ל קריאת התורה: לכה "וביום הרביעי"; ללוי "וביום החמישי"; לישראל "וביום השישי"; לרביעי "וביום הרביעי" "וביום החמישי"; בתפילת מוסף, "וביום הרביעי... "וביום החמישי").

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ערב שבת חוה"מ סוכות, י"ט תשרי תש"פ (18.10.19)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות			
19:00	מדריד	19:10	מלבורן	17:51	ניו יורק	18:39	ירושלים	17:28	ירושלים
19:22	מרבייה	17:51	יוהנסבורג	17:46	לוס אנג'לס	18:41	תל אביב	17:44	תל אביב
18:02	טורונטו	18:40	בואנוס איירס	18:27	פריס	18:41	באר שבע	17:46	באר שבע
15:29	ורשה	16:55	מוסקבה	17:32	לונדון	18:39	חיפה	17:36	חיפה
		17:54	רומא	18:09	אמסטרדם	18:41	אילת	17:37	אילת

שבת, ה' דחול המועד, כ' תשרי (19.10.19)

ערבית. מתחילים "מזמור שיר ליום שבת", ואין אומרים פרקי "לכו נרננה". יש שמתחילים "מזמור... הבו לה", שני בתים ראשונים ואחרונים מ"לכה דודי". תפילת שבת, "יעלה ויבוא". ויכלו, מגן אבות; קידוש של שבת בסוכה ומברכים "לישב בסוכה".

שחרית. תפילת שבת, "יעלה ויבוא", הלל שלם (אין נוטלים לולב). הושענא "אום נצורה", קדיש תתקבל. יש נוהגים לקרוא "קהלת" בצבור, ואם יש מגילה כשרה מברך הקורא "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו". מכוון להוציא, והשומעים יכוונו לצאת. קדיש יתום, "אין כמוך", "אב הרחמים", מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים לשבעה בפרשת כי תשא: "ויאמר משה אל ה' ראה" וכו' (שמות לג, יב) עד לד, כו: "בחלב אמו". חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס "וביום השישי". מפטירים בבניא "והיה ביום ההוא" (יחזקאל לח, יח) עד "וטהרו הארץ" (לט, טז). בברכת הפטרה מזכירים שבת ויום טוב ומסיים: "מקדש השבת וישראל והזמנים". "יקום פורקן", "אשרי", יהללו.

מוסף של יום טוב, ומזכיר גם של שבת, "וביום השישי", ישמחו וכו'. קדושת נעריצך (או "כתר"), ברכת כהנים. הושענא (לאומרים במוסף): "אום נצורה", קדיש תתקבל, אין כאלוקינו, עלינו, שיר של יום: מזמור שיר ליום השבת. (בחול"ל קוראים למפטיר בפרשת פנחס "וביום החמישי"...) "וביום השישי". **מנחה.** קוראים לשלושה בפרשת **וזאת הברכה**. תפילה של שבת, יעלה ויבוא. אין אומרים "צדקתך צדק", ואין אומרים פרקי אבות ולא "ברכי נפשי".

מוצש"ק. "אתה חוננתנו", יעלה ויבוא, קדיש תתקבל, אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם". "ואתה קדוש", הבדלה של מוצש"ס בסוכה.

ו' חול המועד, הושענא רבה, יום ראשון, כ"א תשרי (20.10.19)

יש נוהגים להיות ערים וללמוד כל הלילה. קוראים ספר "דברים" ופרקי תהילים, ויש האומרים ספר תהילים בשלמותו. יש נוהגים ללבוש בגדים לבנים, וטובלים לפני עלות השחר. משכימים לבית הכנסת.

שחרית. שיר של יום: למנצח על הגתית (תהלים פא), שיר היחוד ושיר הכבוד. מזמור לתודה ומזמורים של שבת ויום טוב בנעימה של ימים נוראים. אין אומרים "נשמת". שחרית של חול, נטילת לולב, הלל שלם ונענועים כבשאר ימי חול המועד. קדיש תתקבל. בהוצאת הספר אומרים "יג מדות", "ירבונו של עולם" של ראש השנה, שמע ישראל וגו', קדוש ונורא שמו, גדלו, וקוראים לארבעה עולים בפרשת פנחס: "וביום השביעי" ארבע פעמים.

(בחול"ל: לכהן "וביום החמישי"; ללוי "וביום השישי"; לשלישי "ביום השביעי"; לרביעי "וביום השישי"...) וביום השביעי. במוסף: "וביום השישי"...

מוסף של יום טוב: "וביום השביעי". חצי קדיש. קדושה של יום טוב, "אדיר אדירנו", ברכת כהנים.

הושענות (לאומרים אחרי מוסף). מוציאים ספרי התורה שבארון ומסדרים אותם על הבימה, אומרים כל הושענות כסדר, ומקיפים את הבימה עם הלולב והאתרוג שבע פעמים, אחר כך מתחילים "תתנונו". כשמגיעים ל"תענה אמונים" - מניחים הלולב והאתרוג, ולוקחים ה"הושענא" (חמשה בדי ערבה אגודים) ומתחילים "תענה". חובטים את הערבה ב"קול מבשר", או באמצע הקדיש, לפני "תתקבל", או אחרי הקדיש, הכל לפי המנהג. חובטים ה"הושענא" חמש פעמים בקרקע ואומרים "יהי רצון", "הושיעה את עמך". אין להשליך את הערבות על ארון הקודש. ראוי לאוספם בדרך של כבוד ולשורפם. יש המבערים בהם את החמץ בערב פסח. קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", עלינו, שיר של יום: תהלים פ"א, למנצח על הגתית לאסף, לדוד ה' אורי.

יושבים בסוכה ואוכלים בה עד לפנות ערב. קוראים את פרשת "וזאת הברכה" עד הסוף, כדי לסיים את התורה. לפנות ערב מפנים מהסוכה כלים הדרושים בבית ביום טוב, ונפרדים ביציאה מן הסוכה באמירת "יהי רצון". יוצאים בשמחה לבית הכנסת.

זמני הדלקת נרות ביום ראשון, ערב שמיני עצרת ושמחת תורה, כ"א בחודש תשרי תש"פ (20.10.19)

הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות		הדלקת נרות			
18: 57	מדריד	19: 12	מלבורן	17: 48	ניו יורק	18: 37	ירושלים	17: 26	ירושלים
19: 19	מרבניה	17: 52	יוהנסבורג	17: 44	לוס אנג'לס	18: 38	תל אביב	17: 42	תל אביב
17: 58	טורונטו	18: 42	בואנוס איירס	18: 23	פריס	18: 39	באר שבע	17: 44	באר שבע
15: 25	ורשה	16: 51	מוסקבה	17: 28	לונדון	18: 37	חיפה	17: 34	חיפה
		17: 51	רומא	18: 05	אמסטרדם	18: 39	אילת	17: 35	אילת

שמיני עצרת ושמחת תורה, יום שני, כ"ב תשרי (21.10.19)

(בחול"ל חג שמיני עצרת, יושבים בסוכה אבל לא מברכים "לישב בסוכה". המנהגים בשו"ע תרס"ח).

ערבית. "ופרוש", "וידבר משה", ויש שאין אומרים "וידבר" (הגר"א), חצי קדיש, תפילת יום טוב, ומזכיר "את יום השמיני חג העצרת הזה" (או: "את יום שמיני עצרת החג הזה"). קדיש תתקבל. "אתה הראת", וכשמגיעים לפסוק "ויהי בנסוע הארון" פותחים הארון. אחרי שגמרו הפסוקים מוציאים כל ספרי התורה, ומקיפים את הבימה 7 פעמים, בפסוקים "אנא ה' הושיעה נא". אחרי הקפה שביעית אומר הש"ץ "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו", "גדלו", "על הכל", וחוזרים ואומרים "יהללו", "ובנוחה", ומחזירים הספרים לארון. עלינו, אדון עולם.

קידוש של יום טוב בסימן יק"ז (יין: הגפן, קידוש יום טוב, זמן: שהחיינו). אין לשבת בסוכה. [תיירים ואורחים שבאו לא", אפילו דעתם לחזור, אין יושבים בסוכה].

שחרית. תפילת יום טוב. הלל שלם, קדיש תתקבל. פסוקי "אתה הראית לדעת". הקפות כמו בערב. מחזירים כל הספרים לארון ומשאירים שלושה ספרים לקריאה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו". בספר אחד קוראים בפרשת זאת הברכה עד "מעונה" כפי הסדר. נהגו לחזור על פרשת זאת הברכה עד "מעונה" כמה פעמים, כדי שכל הציבור יעלה לתורה. לאחרון קוראים עם כל הנערים "ולאשר אמר ברוך מבנים". ברכת התורה עם הילדים, הקהל אומר "המלאך הגואל". הקורא אומר הפזמון "מרשות" לנבחר "חתן תורה" וקוראים לו "מעונה" עד הסוף. חזק.

מניחים ספר שני, ומגביהים וגוללים ספר ראשון. ואומר הפזמון "מרשות" ל"חתן בראשית" וקורא מבראשית עד "ברא אלוקים לעשות". נוהגים שהקהל חוזר על כל פסוק של "ויהי ערב ויהי בוקר" ועל פרק "ויכולו".

מניחים את הספר השלישי, חצי קדיש, מגביהים וגוללים ספר שני. בספר השלישי קוראים למפטיר "ביום השמיני". (אם יש רק שני ספרי תורה - מגביהים את השני וקוראים למפטיר בספר ראשון). מפטירים ביהושע א "ויהי" עד סוף הפרק, ברכות הפטרה, הזכרת נשמות. תפילה לזכר חללי השואה, חללי צה"ל. "אב הרחמים", "אשרי", "יהללו", מכניסים הספרים לארון, ומשאירים אותו פתוח לתפילת גשם. הש"ץ מתחיל: אלוקינו ואלוקי אבותינו "זכור אב" עד "לשבע ולא לרזון". סוגרים הארון, חצי קדיש. יש הנוהגים לומר תפילת גשם בחזרת הש"ץ. לפני מוסף אומר הש"ץ קדיש בנעימה מיוחדת, מכריזים "משיב הרוח ומוריד הגשם" כדי להזכיר למתפללים לומר כן בתפילת לחש. מתחילים מוסף לפני שעברו 6.5 שעות זמניות.

במוסף מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" (עד מוסף א' דפסח). ובבתי הכנסת שבהם אומרים פיוטי הגשם בחזרת הש"ץ, מכריזים לפני תפילת מוסף: "משיב הרוח".

בקדושה: "אדיר אדירנו", ותערב, ברכת כהנים, קדיש תתקבל. "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: (תהלים יב) "למנצח על השמינית". יש אומרים גם שיר היחוד ושיר הכבוד.

[בחול"ל יום זה הוא "שמיני עצרת" ואין נוהגים בו הקפות ושמחת תורה. יושבים בסוכה בהתאם למנהג, ואין מברכים לישיב בסוכה. ערבית של יום טוב ומזכירים "את יום השמיני חג העצרת הזה". בהדלקת הנר ובקידוש ברכת "שהחיינו". שחרית מתפללים כנהוג ביום טוב, ומוציאים שני ספרים וקוראים בספר הראשון 5 עולים בפרשת ראה (דברים יד-טו) "עשר תעשר" עד סוף הפרשה. בספר שני קוראים למפטיר "ביום השמיני", ומפטירים בבניא (מלכים א ח, נא) "ויהי ככלות שלמה" עד סוף הפרק "ישראל עמו". הש"ץ אומר פיוטים של גשם כנהוג. הקהל אומר משיב הרוח בתפילת מוסף בלחש, אחרי שהכריזו לפני התפילה].

מנחה של יום טוב.

מוצאי יום טוב: ערבית, "משיב הרוח", "אתה חוננתנו", הבדלה של מוצאי יום טוב. נהגו לעשות הקפות שניות במוצאי החג.

אסרו חג. (בחול"ל אחרון של חג – שמחת תורה) יום ג', כ"ג תשרי (22.10.19) בשחרית לפני "ובא לציון": "למנצח... יענך" (ויש שאין אומרים). ונוהגים להרבות קצת באכילה ושתייה, ואין מתענים. [בחול-לארץ: שמחת תורה. תפילות של יום טוב וסדר ההקפות בערב וביום כנזכר לעיל וקריאת התורה כנהוג בשמחת תורה]. תיירים מחול"ל - ראה דינים ביום א' של סוכות.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, כ"ו בחודש תשרי תש"פ (25.10.19)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
18:50	מדריד	19:17	מלבורן	18:32	ירושלים	17:21	ירושלים
19:13	מרבייה	17:55	יוהנסבורג	18:34	תל אביב	17:37	תל אביב
17:51	טורונטו	18:47	בואנוס איירס	18:34	באר שבע	17:39	באר שבע
15:15	ורשה	16:39	מוסקבה	18:32	חיפה	17:29	חיפה
		17:44	רומא	17:55	אמסטרדם	18:35	אילת

שבת פרשת בראשית, כ"ז תשרי (26.10.19)

הדלקת הנר וערבית כנהוג. בשחרית קוראים שבעה בפרשת השבוע ומפטירים בישיבה, ה"כ"ה אמר ה'" עד (מג, י) "ואחרי לא יהיה". אין מזכירים נשמות, ואין אומרים "אב הרחמים" מברכים חודש מרחשון שיחול ביום שלישי (29.10.19) וביום רביעי (30.10.19).

מולד חודש חשוון: ליל שלישי (28.10.19) שעה 18:34 ו-6 חלקים

במנחה קוראים שלושה בפרשת נח, ואין אומרים "צדקתך צדק". מתחילים לומר "ברכי נפשי". **מוצאי שבת**: "אתה חוננתנו", חצי קדיש, "ויהי נועם", "ואתה קדוש", "ויתן לך", הבדלה.

יום ראשון, כ"ח תשרי (27.10.19) – מעבר לשעון חורף

יום שני, כ"ט בחשוון (28.10.19): ערב ראש חודש, אין אומרים יום כיפור קטן.

א' ראש חודש מרחשון, יום שלישי, ל' תשרי (29.10.19)

בערבית "יעלה ויבוא". **בשחרית**: אחרי פרשת התמיד אומר: "ובראשי חדשיכם". בברכת המזון: "יעלה ויבוא". חצי הלל, קדיש תתקבל, מוצאים ספר תורה וקוראים לארבעה בפרשת פנחס (במדבר כח): "וידבר ה' אל משה צו את בני ישראל" עד "ונסכו". **מנהגי אשכנזים-פרושים בא"י כדעת הגר"א** לקרוא לכהן עד "עולה תמיד", ללוי מ"את הכבש" עד "ניחוח לה", לשלישי חוזרים מ"עולת תמיד" עד "ונסכה", ולרביעי "ובראשי חדשיכם" עד "ונסכו". **ספרדים ואשכנזים חסידים**: לכהן מ"וידבר" עד "עולה תמיד", ללוי חוזר מ"ואמרת להם", עד "רביעית ההין". אם אין לוי, וכהן עולה במקום לוי, יש לנהוג כמנהג הגר"א ולקרוא לכהן בקריאה השניה מ"את הכבש", לשלישי מ"עולת תמיד" עד "ונסכה", ולרביעי "ובראשי חדשיכם" עד "ונסכו". חצי קדיש, "יהללו", אשרי ובה לציון. מנהג החסידים להקדים את "אשרי" ובה לציון" להחזרת ספר התורה. חולצים תפילין (ראוי לא להפסיק בין קדיש לתפילת מוסף, ולכן אין מקפלים אותם), ומתפללים תפילת מוסף של ראש חודש, קדיש תתקבל, עלינו, שיר של יום, ברכי נפשי, אין כאלוקינו.

בברכת המזון: יעלה ויבוא.

נשים נוהגים שלא לעשות מלאכה בראש חודש. אסור להתענות, ומצווה להרבות בסעודה. ויש נוהגים לא להסתפר ולא ליטול ציפורניים בראש חודש (ספר חסידים).

הוועידה המכינה בהשתתפותנו עם נציגי מרכז ברקאי ואיגוד רבני הקהילות החליטה לדחות את הוועידה העולמית שנועדה להתקיים בפברואר בשנה הבאה. אנו נערכים לקיים בירושלים, כנס גדול בנושא חיזוק הקשר בין רבני ישראל ליהדות התפוצות. בכנס ישתתפו מאות רבנים שינסו למצוא דרכים כדי לחבר את הרבנים בישראל וקהילותיהם לאתגרים של קהילות ישראל בתפוצות. הודעה על זמן ומקום תישלח בהמשך.

הארה ירושלמית – יום הכיפורים

ישנה משנה (יומא ו, ב) שם מובא שהכהן הגדול היה סומך את שתי ידיו על ראש השעיר המשתלח ומתודה עבור ישראל: אנה השם עוו, חטאו פשעו לפניך עמך בית ישראל אנה השם כפר נא. לתלמוד הירושלמי (יומא ו, ב) מפריעה פה נקודה חשובה והוא ישר מביא ברייתא שמשמיטה את המילים עמך בית ישראל והסיבה היא שלא להזכיר גנותם של ישראל. התלמוד הירושלמי מעלה נקודה חשובה. יום הכיפורים הוא יום המפגש בין הקב"ה לעם ישראל. לכן גם אם אנו יודעים שלא הכל תקין מבחינתם של ישראל, בשום פנים ואופן אסור ביום זה לקטרג על עם ישראל.

בברכת שנה טובה

דוד בן-נאה
יו"ר

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization

